

कोरेली पाडी हुक्तिने कार्यक्रम संचालन कार्यबीधि, २०७३

पृष्ठभूमी :

गाईभैसी पालन परम्परागत रूपमा गरिदै आएको र भैसीलाई कालो सुनको रूपमा समेत चिनिदै आएको सन्दर्भमा केही वर्षयता यसको महत्वलाई बेवस्ता गरिदै आएकोले दिन प्रति दिन भैसीको मूल्यमा बढ्दि हुनुको साथै राग्ना नक्ष समेत लोप हुदै गईरहेको छ । केही वर्ष अधिसम्म गाउँघरमा छाकको १२/१४ माना दूध दिने भैसी समेत नभएका होइनन् । यसकारण उच्च उत्पादन क्षमता भएका माउबाट जन्मेका कोरेली पाडी प्राविधिकहरूले छनौट गरी उत्पादनशील बकेनो भैसी संरक्षणलाई टेवापुनेगारी भूमिहिन, विपन्न, गरिब, दलित, महिला, तथा एकल महिलाहरू जस्ते लैना पशु पालनसक्ने हैसियत राख्दैनन् । तिनलाई सामान्य साधन स्रोत उपलब्ध गराउन सकेगा कोरेली पाडी हुक्ताएर आयआर्जन गरी जीविकोपार्जन गर्नसक्ने बनाउन नेपाल सरकारको कोरेली पाडी हुक्तिने कार्यक्रमलाई व्यवस्थित, सरल, सहज, प्रभावकारी र पारदर्शि रूपमा स्थापना र सञ्चालन गर्न यो कार्यविधि नेपाल सरकार, पशुपन्थी विकास मन्त्रालयबाट जारी गरिएको छ ।

१) प्रारम्भिक:

क) संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:

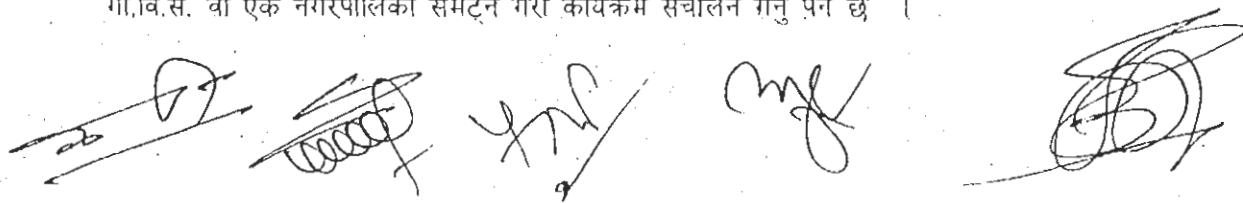
१. यो कार्यविधिको नाम "कोरेली पाडी हुक्तिने कार्यक्रम संचालन कार्यबीधि, २०७३" रहेको छ ।
२. यो कार्यविधि नेपाल सरकार, पशुपन्थी विकास मन्त्रालयबाट स्वीकृत भएपछि प्रारम्भ हुनेछ ।

२) परिभाषा: विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा:

१. "मन्त्रालय" भन्नाले पशुपन्थी विकास मन्त्रालय समझनु पर्नेछ ।
२. "विभाग" भन्नाले पशु सेवा विभाग समझनु पर्नेछ ।
३. "निर्देशनालय" भन्नाले पशु उत्पादन निर्देशनालय समझनु पर्नेछ ।
४. "कार्यालय" भन्नाले जिल्ला पशु सेवा कार्यालय समझनु पर्नेछ ।
५. "कार्यदल" भन्नाले जिल्ला पशु विकास कार्यदल समझनु पर्नेछ ।
६. "कार्यविधि" भन्नाले "कोरेली पाडी हुक्तिने कार्यक्रम संचालन कार्यबीधि, २०७३" समझनु पर्नेछ ।

३) उद्देश्यहरू

- क) उच्च उत्पादन क्षमता भएका स्थानीय तथा उन्नत जातका भैसीहरूको संरक्षण र संवर्द्धन गर्ने
ख). भूमिहीन, विपन्न गरिब दलित तथा एकल महिलाहरूलाई प्रशु पालनको माध्यमबाट सशक्तिकरणमा टेवा
पुऱ्याउने ।
- ४). कार्यक्रमको अवधि: यो कार्यक्रमको अवधि हाल १ वर्षको हुनेछ र आवश्यकता अनुसार थप विस्तार गर्दै
लान सकिनेछ ।
- ५) कार्यक्रमको लागी जिल्ला तथा क्षेत्रहरू छनौटका आधारहरू: कोरेली पाडी हुक्तिने कार्यक्रम संचालन गर्न
बार्षिक कार्यक्रम स्विकृत भएका जिल्लाहरू (आ.व. २०७३/०७४ का लागि नवलपरासी र डेउत्युरा) गा
कार्यक्रम संचालन क्षेत्र छनौट देहायका आधारमा गरिनेछ । लक्षित वर्गको बाहुल्यता भएका बढीमा दुई
गा.वि.स. वा एक नगरपालिका समेट्ने गरी कार्यक्रम संचालन गर्नु पर्ने छ ।

- ६) कार्यक्रम संचालनका लागि साझेदारको छनौट प्रकृया:
१. कार्यालयले अनुसूची - १ बमोजिमको प्रस्ताव आहान गर्नेछ ।
  २. कार्यक्रममा सहभागि हुन ईच्छुक संस्था/समूहहरूले अनुसूची - ३ (क) अनुसारको संक्षिप्त कार्ययोजना बनाई सम्बन्धित कार्यालयमा अनुसूची - २ अनुसारको निवेदन दर्ता गर्नु पर्नेछ ।
  ३. कार्यालयले दर्ता भएका प्रस्तावहरूको स्थलगत निरीक्षण गरी प्रारम्भिक पशुपालन सर्वेक्षण प्रतिवेदन सहित जिल्ला कार्यदलमा स्वीकृतिको लागि पेश गर्ने छ ।
  ४. विकास कार्यदलले प्राप्त प्रस्ताव तथा कार्यक्रम सञ्चालनको लागि प्रारम्भिक पशुपालन सर्वेक्षण प्रतिवेदनको आधारमा अनुसूची - ४ बमोजिम मूल्याङ्कन गरि साझेदारको छनौट गर्नु पर्नेछ ।
- ७) छनौट र मूल्यांकन समिति गठनः कार्यदलबाट मूल्यांकन र छनौट गरिनेछ ।
- ८) सेवा संचालन प्रक्रिया: यस कार्यक्रम बमोजिमको सेवा सञ्चालन गर्ने प्रकृया देहाय बमोजिम हुनेछः
१. कार्यालय र छनौट भएका साझेदार/समूह बिच अनुसूची - ५ अनुसार समझौता गरी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
  २. कार्यालयले साझेदार/समूहबाट पेस भएको प्रस्तावित कार्यक्रम तथा बजेट कार्यदलको बैठकबाट अन्तिम रूप विनियोजित रकमको आधारमा अनुदान स्वीकृत गर्ने ।
  ३. सम्बन्धित साझेदार संस्था/समूहको नाममा नेपाल सरकारबाट स्विकृत प्राप्त निजिको बैड्रमा खाता खोल्नु पर्नेछ र सोही खातामा अनुदान रकम जम्मा गर्नु पर्ने छ ।
  ४. साझेदार/समुहले प्रगति हरेक महिना अनुसूची - ६ बमोजिमको ढाँचामा पशु सेवा केन्द्र/उपकेन्द्र मार्फत कार्यालयमा प्राप्ताउनु पर्नेछ ।
  ५. समूह गठन र संचालन प्रकृया कार्यालयको नियमित कार्यक्रम सरह हुनेछ ।
  ६. कम्तिमा स्थायी २ दाँते पाडी खरिद गर्नु पर्नेछ ।
- ९) कोरेली पाडी हुक्तिने कार्यक्रम कार्यान्वयनको लागि प्रस्तावित आर्थिक नर्मसः
- क) आर्थिक स्विकृत कार्यक्रम अनुसारको रकमको आधारमा
- ख) यसबर्षको (आ.व. २०७३/०७४) स्विकृत कार्यक्रममा २ जिल्लाको लागि प्रतिजिल्ला २ लाख ५० हजार बिनियोजित भएकोमा रु २ लाखसम्म प्रति समूह कार्ययोजना अनुसार अनुदान दिने र बाकी ५० हजार सूचना प्रकाशन, छनौट, मूल्यांकन, अनुगमन, लगायतका कार्यमा खर्च गर्न सकिने छ । केन्द्रिय गाइभैंसी प्रवर्द्धन कार्यालयमा विनियोजित बजेटबाट कार्यक्रम अधिमूखिकरण गोष्ठीका लागि रु १५००००। - खर्च गर्ने र अनुगमन कार्य गर्ने ।
- ग) कुल अनुदान रकमको ७५ प्रतिशत उन्नत कोरेली पाडी किन्ने र अन्य रकम हुक्तिदा लाग्ने संचालन खर्च गर्न सकिने ।
- घ) कार्यालयले सम्पूर्ण प्राविधिक सेवाहरू विनियोजित बजेटको परिधीभित्र रही निशुल्क उपलब्ध गराउनुपर्ने ।
- १०) आर्थिक प्रशारान सेवा:
- कार्यक्रमको लेखा, लेखाकेन, लेखा परिक्षण तथा आर्थिक कारोबार गर्दा आर्थिक कार्यविधि ऐन, २०५५ आर्थिक कार्यविधि नियमावली, २०६४, सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ तथा सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ बमोजिम गरिनेछ ।

११) अनुगमन, मूल्यांकन तथा प्रतिवेदन सम्बन्धि व्यवस्था:

यस कार्यक्रमको अनुगमन मन्त्रालय, विभाग, निर्देशनालय, क्षेत्रीय पशु सेवा निर्देशनालय र कार्यालयहरूले गर्नेछन् र सोको मासिक प्रतिवेदन र प्रगति सम्बन्धित क्षेत्रीय पशु सेवा निर्देशनालयहरूमा पठाउनु पर्नेछ। मासिक, चौमासिक तथा वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन लगायतका उपलब्धीहरू विभाग मार्फत मन्त्रालयमा पठाउनु पर्नेछ।

१२) थपघट वा हेरफेर गर्न सक्ने

१. यो कार्यविधिको कार्यान्वयनलाई थप व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउन मन्त्रालयले आवश्यकता अनुसार यस कार्यविधिमा थपघट, हेरफेर तथा खारेज गर्न सक्नेछ।
२. यस कार्यविधिको कार्यान्वयनमा कुनै बाधा अवरोध र अस्पष्टता आएमा त्यस्तो बाधा अवरोध फुकाउने प्रयोजनका लागि मन्त्रालयले आवश्यकता अनुसार व्याख्या गर्न सक्नेछ।

अनुसूची १

सूचना

यस कार्यालयको आ.व. २०...../.... को वार्षिक स्विकृत कार्यक्रम अनुसार कोरेती पाडी हुक्तिने कार्यक्रम प्रभावकारी ढंगले संचालन गर्न साझेदारीको अवधारणा अनुरूप बिपन्न,दलित,पिछडिएका तथा एकल महिला समूह/समिति को सहकार्यमा ..... जिल्लामा वसोवास गरेका बिपन्न,दलित,पिछडिएका तथा एकल महिला समूक/समिति बाट प्रस्ताव आब्हनको लागि यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ । ईच्छुक बिपन्न, दलित, पिछडिएका तथा एकल महिला समूह/समितिहरूले यो सूचना प्रथम पटक प्रकाशन भएको मितिले ३० दिन भित्र तोकिएको ढाँचा अनुसारको आवेदन फारम र परियोजना प्रस्ताव यस कार्यालयमा पेश गर्नु होला । विस्तृत जानकारिका लागि जिल्ला पशु सेवा कार्यालय.....मा सम्पर्क राख्नु हुन अनुरोध छ ।

आवेदन साथ तपसिल अनुसारका कागजातहरू संलग्न गर्न समेत यसै सूचनाद्वारा सूचित गरिन्छ ।

- १ अनुसूची-२ अनुसारको आवेदन फारम
- २ अनुसूची-३ अनुसारको संक्षिप्त कार्ययोजना
- ३ नेपाली नागरिकताको प्रमाणित प्रतिलिपि
- ४ संस्थासंग आवद्ध सदस्यहरूले प्राप्त गरेको अन्य प्रमाण पत्रहरु (तालिम, शैक्षिक योग्यता, आदि) का प्रमाणित प्रतिलिपीहरु
- ५ बिपन्न,दलित,पिछडिएका तथा एकल महिला समूह/समिति सम्बन्धित निकायमा दर्ता भएको प्रमाणको प्रतिलिपि
- ६ कार्यक्रमको लागि छनौट भएमा बिपन्न,दलित,पिछडिएका तथा एकल महिला समूह/समिति का सदस्यहरूबाट कुर्यान्वयन गर्ने प्रतिवद्धताको निर्णयको प्रतिलिपि

अनूसूची २

कोरेली पाडी हुक्तिने कार्यक्रम सञ्चालनको लागि दिईने आवेदन - पत्रको फारम

श्रीमान प्रमुख ज्यू

जिल्ला पशु रोबा कार्यालय

विषय: कोरेली पाडी हुक्तिने कार्यक्रम सञ्चालनको लागि छनौट हुन पाउँ भन्ने बारे ।

महोदय,

त्यस कार्यालयको मिति ..... को ..... गा प्रकाशित सूचना अनुसार
..... बिपन्न, दलित, पिछडिएका तथा एकल महिला समूह/समिति
को तर्फबाट कोरेली पाडी हुक्तिने कार्यक्रममा सहभिगी हुने ईच्छा भएकोले तपसिल अनुसारका कागजात राखी यो
निवेदन पेश गरेका छौं । उक्त कार्यक्रम प्राप्त भएमा यस सम्बन्धी समझौता तथा मापदण्डमा उल्लेख भए अनुसार
कार्यक्रम सञ्चालन गर्नेछौं र यस कार्यक्रमको लागि गरिएको समझौता तथा मापदण्ड विपरित गरेको पाइएमा
विघमान कानून बमोजिम कार्यवाहीको भागेदारी हुन मञ्च रहेको व्यहोरा समेत अनुरोध गर्दछौं ।

पुनर्शः आवेदन साथ तपसिल अनुसारका कागजातहरु यसै निवेदन साथ संलग्न राखेको व्यहोरा समेत अनुरोध गर्दछु

।

तपसिल

- १ अनूसूची-३ अनुसारको संक्षिप्त कार्ययोजना
- २ नेपाली नागरिकताको प्रमाणित प्रतिलिपि
- ३ संस्था सम्बन्धित निकायमा दर्ता भएको प्रमाणको प्रतिलिपि
- ४ संस्थासंग आवद्ध सदस्यहरूले प्राप्त गरेको अन्य प्रमाण पत्रहरु (तालिम, शैक्षिक योग्यता, आदि) का
प्रमाणित प्रतिलिपीहरु
- ५ संस्थाको तर्फबाट कार्यक्रम सञ्चालन सञ्चालन सम्बन्धी भएको निर्णयको प्रतिलिपि
- ६ संस्थाका सदस्यहरूबाट कार्यान्वयन गर्ने प्रतिवद्धताको निर्णयको प्रतिलिपि

निवेदन दिने संस्थाको तर्फबाट दिने

संस्थाको प्रमुखको नाम:

संस्था प्रमुखको क्रस्तखत:

संस्था प्रमुखको पद:

संस्थाको ठेगाना:

मिति:

संस्थाको छाप:

अनुसूची ३

कोरेली पाडी हुक्मानेकार्यक्रम सञ्चालनको लागि संक्षिप्त कार्ययोजना

संस्थाको नाम:

संस्थाको सम्पर्क टेलिफोन नम्बर:

संस्थाको ठेगाना: जिल्ला: गा.वि.स. वडा नं. गाउँ/टोलको नाम:

संस्थादर्ता को प्रमाण - पत्र नं. र संस्था दर्ता गर्ने कार्यालयको नाम ठेगाना:

संस्थाले हाल सम्म गरेका उल्लेखनिय कामहरू:

खाता संचालन गरिने बैंकको नाम र खातावालाहरूको नाम: -

कार्य योजनाको प्रस्तावना: .....

उद्देश्यहरू:

(क) .....

(ख) .....

रकमको आवश्यकता:

पुँजिगत तर्फ गरिने कृयाकलापहरू			चालु तर्फ गरिने कृयाकलापहरू		
के गर्ने	कुन महिनामा गर्ने	कति रकम चाहिन्छ रु	के गर्ने	कुन महिनामा गर्ने	कति रकम चाहिन्छ रु

अनुरुची ५
समझौता पत्रको नमुना

केन्द्रीय गाई/भैंसी प्रवद्धन कार्यालय हरिहरभवनको प्राविधिक नेतृत्वमा र जिल्ला पशु सेवा कार्यालय, ... द्वारा संचालन गरिने उन्नत कोरेली पाडीहुकाउने कार्यक्रम को उद्देश्य अनुरूपको उपलब्धी हासिल गर्न जि.प.से.का, ... (यस पछि पहिलो पक्ष भनिने) र ..... समुह, समिति (यस पछि दोस्रो पक्ष भनिने) बिच तपसिलमा उल्लेखित शर्तहरूको अधिनामा रही कोरेली पाडी हुकाउने कार्यक्रम संचालन गर्न द्विपक्षीय समझौता सम्पन्न भयो ।

१ आवद्ध समुहका कृषक सदस्यहरूले अनिवार्यरूपमा समूह/समितिको सदस्य भई लक्षित कार्यक्रम अनुसार कम्तीमा पनि १० सदस्य भएको एउटा हवमा प्रति सदस्य कम्तीमा पनि १ गोटा कोरेली पाडी पालन गर्नुपर्ने छ र सो को अनिवार्य विमा गर्नु पर्ने छ ।

२ दुवै पक्षको सहमतिमा स्थानीय वा नजिकका जिल्लाहरूको माग बमोजिम वा प्राविधिक आधारमा सिफारिस भएका नक्षका पशु छनोट गर्नुपर्दछ ।

३ दोश्रो पक्षले हरेक वर्ष आफ्नो समूहमा रहेका समस्याहरूको पहिचान गरी प्राथमिकताको आधारमा आवश्यक पर्ने कार्यक्रम तथा बजेटहरू तर्जुमा गरी जिल्ला पशु सेवा कार्यालयमा प्रस्ताव स्वीकृतिको लागि पेश गर्नु पर्नेछ ।

४ दोश्रो पक्षले समैहको निर्णय अनुसार समितिका अध्यक्ष र सम्बन्धित पशु सेवा केन्द्रको प्रगुणको संयुक्त हस्ताक्षारबाट कारोबार हुने गरी नेपाल सरकारबाट स्विकृत प्राप्त नजिकको बाणिज्य बैङ्गमा खाता खोल्नु पर्नेछ र दोश्रो पक्षले जिल्ला पशु सेवा कार्यालयबाट स्विकृत कार्यक्रम संचालन गरि खर्चको भुक्तानी दिएको सङ्कलै निस्सा प्रभाण सहित पेस हुन आएमा जिल्ला पशु सेवा कार्यालयको प्रमुख वा निजले खटाएको सम्बन्धित अधिकृतले स्थलगत निरिक्षण गरी प्रमाणित भए पछि विनियोजन भएको अनुदान रकम एकै पटक वा किस्ता स्वरूप उक्त खातामा जम्मा गरि दिनेछ ।

५ दोश्रो पक्षले अनुदान रकम कोरेली पाडी खरिद गरी ब्याउने निश्चित नहुंदासम्म हुकाउनका लागि मात्र खर्च गर्नु पर्नेछ ।

६ जिल्ला पशु सेवा कार्यालयले आफूले संचालन गर्ने वा बिकास साझेदारले संचालन गर्ने कार्यक्रममा दोश्रो पक्षले हुकाई ब्याउने निश्चित भएका वा ब्याएका कोरेली वा भैंसीहरू खरीद गर्न सहयोग गर्नेछ । द्वेश्रो पक्षले पशुहरू खरिद तथा बिक्रीगर्दा अनिवार्य रूपमा पहिलो पक्षलाई जानकारी गराउनु पर्नेछ ।

७ प्रथम पक्षले दोश्रो पक्षलाई असल व्यवस्थापन विधि बमोजिम कार्यक्रम संचालनको लागि सरोकारबाला निकायसँग समन्वय गरी बढिमा ३ वर्ष सम्म सहयोग उपलब्ध गराई कार्यान्वयन गराउनु पर्ने छ ।

८ दोश्रो पक्षले स्वीकृत बार्षिक कार्ययोजना अनुरूप कार्यान्वयनको लागि मात्र खर्च गर्नु पर्ने छ र सो को अद्यावधिक प्रगति तयार गरी हरेक महिना प्रथम पक्षलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

९ दोश्रो पक्षले पशु पालन व्यवस्थापनको लागि गरिने सामुर्ज कार्यहरूको अभिलेख विवरण राखी अद्यावधिक गरिरहनु पर्ने छ

१० पहिलो पक्षले संचालित कार्यक्रमको प्रगति सन्तोषजनक भएमा तोकिएको अवधिसम्म कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिन बाध्य हुने छैन ।

११ पहिलो पक्षको कार्यक्रम अवधि समाप्त भएपछि पनि दोस्रो पक्षले कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिनुपर्ने छ ।

१२ दोश्रो पक्षले यस कार्यक्रमको लागि गरिएको समझौता तथा मापदण्ड विपरित गरेको पाइएमा विघ्मान कानुन बमोजिम कार्यवाहीको भागेदारी हुनु पर्ने छ ।

प्रथम पक्ष

जिल्ला पशु रोवा कार्यालयको तर्फबाट सहिगर्नेको

नाम:

पद:

दोस्रो पक्ष

संस्थाको अध्यक्षको

नाम:

ठेगाना:

दस्तखतः

गिति:

कार्यालयको छाप:

रोहबर

योजना शाखा, जिल्ला पशु सेवा कार्यालय

दस्तखतः

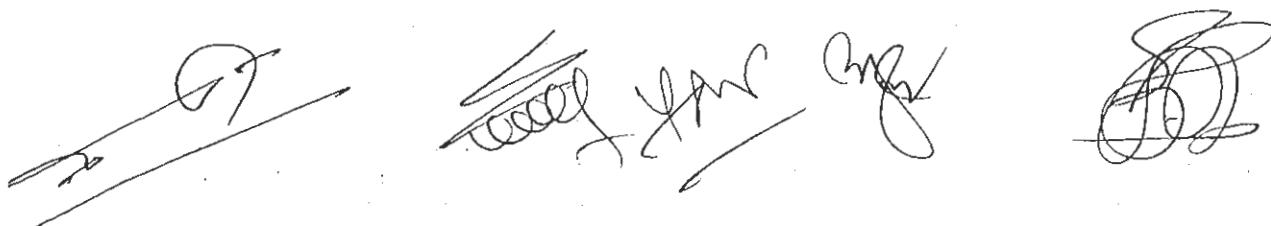
गिति:

ओौंठा छाप

रोहबर

गाउ विकास समिति/न.पा.को कार्यालय

द्रष्टव्यः जिल्ला पशु सेवा कार्यालयले आवश्यकता अनुसार उल्लेखिं शर्तहरूमा थपघट गर्न सक्ने छ ।

कोरेली पाडीहुकाउने कार्यक्रमको प्रगति विवरण पठाउने फारामको ढांचा

.....महिना, चौमासिक, अष्टमासिकको लक्ष्य र प्रगति

१. संस्थाको नाम: टेलिफोन सम्पर्क नम्बर:

ठेगाना: जिल्ला गा.वि.स. वडा नं.

गाउँ/टोल:

क्र. सं.	कार्यक्रम विवरण	इ ई का क ल इय	बा र्षि क ल बजे	बा र्षि क ल लक्ष्य	चौमासि क बजेट	यस महिना को प्रगति	यस महिना को खर्च	चौमासि क प्रगति	चौमासि क खर्च	हालसम्म को प्रगति	हालसम्म को खर्च	कै फि यत
१												
२												
३												
४												
५												
६												

२. आ.व.

३. महिना

३। प्रगति प्रतिवेदन अवधि: अर्धवार्षिक/वार्षिक

वित्तीय प्रगति प्रतिशत: ..... %, भारित प्रगति: ..... % भौतिक प्रगति: ..... %

पशुको प्रजनन तथा उपचार रेकॉर्डको नमूना (प्रत्येक भैसीको लागि)

मिति	भैसीको ट्याग नंउमेर	महिना वा प्राग.	कृ.ग. वा नं	रांगोको जात वा सिमेन	परजिवी नियन्त्रण विवरण	भ्याविसने रान विवरण	स्वास्थ्य समस्या र उपचार

आईपरेका बाधा अद्वनहरु:

संमानधानको लागि सुझावहरु: